

Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları

Beyond the Known 1936 Berlin Summer Olympics

Gürdal Çetinkaya

Dr. Bağımsız Araştırmacı,
PhD. Independent Researcher
Manisa, Türkiye

E-posta: gurdal_7585@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-2651-1779

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makale / Research Article

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Yaz-Haziran/Summer-June

Geliş/Received: 03 Mart/March 2024

Kabul/Accepted: 21 Mayıs/May 2024

Yayın/Published: 30 Haziran/June 2024.

Atıf/Cite As

Çetinkaya, Gürdal. "Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları". *Demokrasi Platformu Dergisi*, (2024), 13/40, 1-19.

İntihal/Plagiarism

İntihal Taraması/Plagiarism Detection: Bu makale intihal taramasından geçirildi ve intihal tespit edilmemiştir. /This paper was checked for plagiarism. No plagiarism detected.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur/It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Gürdal Çetinkaya)

Finansal Destek / Grant Support: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmiştir. / The authors declared that this study has received no financial support.

Yazar Katkıları / Author Contributions: Gürdal Çetinkaya % 100

Web: <https://www.demokrasiplatformu.com/dergi>

E-mail to: demokrasiplatformudergisi@gmail.com **Publisher** Serkan Yorgancılar, Ankara-Türkiye.

Öz

Olimpiyatlar, dört yılda bir uluslararası düzeyde tertiplenen spor olayıdır. Değişik spor dallarında birçok ülkeden gelen sporcular ülkelere altın madalya kazandırmak amacıyla rekabet ederek yarışmaktadırlar. Düzenlenen bu olimpiyatlar sayesinde uluslararası alanda kültürel ilişkiler de kurulmaktadır. Spor ile uluslararası ilişkiler birbirleriyle ilişkilendirilerek, yarışmalara katılan devletler açısından önemi artmaktadır. Dünya çapında düzenlenmiş olan sportif faaliyetlerden biri de 1936 Berlin Olimpiyatları olmuştur. Ancak, düzenlenmiş olan bu olimpiyatta spora siyaset karışmıştır. Almanlar, tüm oyunlar boyunca kendi uluslarının propagandalarını yapmıştır. Hitler ve Naziler kendi ülkelerinin sporcularının başarılarını alkışlarken diğer ülkelerin kazandıkları başarıları hazmedememiştir. Nasyonal Sosyalist rejim Olimpiyatlarda da etkisini derinden hissettirerek sporun ve sporcunun üzerinde baskı kurmuştur. Her ne kadar Olimpiyatlar öncesinde Nasyonal Sosyalist rejimin kendisini hoş göstermek adına aldığı birtakım önlemlere rağmen gerçek yüzünü gizleyemediği görülmüştür. Öyle ki, tüm dünyanın ilgiyle izlediği Olimpiyatlar bu baskıcı rejimin gölgesinde asıl amacına ulaşamamıştır. 1936 Berlin Olimpiyatları sportif olarak Almanların kendilerini tüm dünyaya kanıtladıkları ve başarıdan başarıya koştukları bir organizasyon olarak düşünülse de Alman sporcular kendilerinden beklenen başarıyı bir türlü gösterememiştir. Ayrıca Adolf Hitler'in Olimpiyatlar sırasında diğer ülkelerin sporcularına karşı sergilediği tavırlar özellikle kendi ırkından olmayan sporcuları küçük gören davranışlarda bulunması Olimpiyatların ruhuna gölge düşürmüştür. Bu açıdan 1936 Berlin Olimpiyatları spor sayesinde birleştirmeye değil ayrıştırmaya neden olmuştur. 1936 Berlin Olimpiyatlarında yaşanan bu gelişmeler sonucunda siyasetin spora karıştırılması durumunda centilmenlik ve fair-play çerçevesinde sporcular performanslarını sergileyememiştir. Bu çalışmada da Nazi ideolojisinin 1936 Berlin Olimpiyatlarına etkisi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hitler, 1936 Olimpiyatları, Nazi Rejimi, Spor, Siyaset.

Abstract

The Olympics is an international sporting event held every four years. Athletes from many countries in different sports branches compete to win gold medals for their countries. Thanks to these organized Olympics, cultural relations are also established in the international arena. Sports and international relations are becoming more and more important for the states participating in the competitions. One of the sports activities organized around the world was the 1936 Berlin Olympics. However, in this organized Olympics, politics mixed with sports. The Germans made their own nation's propaganda throughout the games. While Hitler and the Nazis applauded the

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

achievements of their own country's athletes, they could not digest the successes of other countries. The National Socialist regime exerted pressure on sports and athletes by making its impact felt deeply in the Olympics. Although, before the Olympics, it was seen that the National Socialist regime could not hide its true face despite some measures taken in order to make it look good. So much so that the Olympics, which the whole world watched with interest, could not achieve its main purpose in the shadow of this oppressive regime. Although the 1936 Berlin Olympics was thought to be an organization where the Germans proved themselves to the whole world and succeeded in success, German athletes could not show the success expected from them. In addition, the attitudes of Adolf Hitler towards the athletes of other countries during the Olympics, especially his behavior that belittles the athletes of his own race, cast a shadow on the spirit of the Olympics. In this respect, the 1936 Berlin Olympics caused separation, not unification, thanks to sports. As a result of these developments in the 1936 Berlin Olympics, in the event that politics was mixed with sports, the athletes could not show their performances within the framework of sportsmanship and fair-play. In this study, the effect of the Nazi ideology on the 1936 Berlin Olympics is emphasized.

Key words: Hitler, Olympics, Berlin, Sport, Athlete, Germany.

Giriş

Modern olimpiyat oyunlarını düzenleme düşüncesi ilk kez 1892'de Fransız Baron Pierre de Coubertin öncülüğünde ortaya çıkmıştır. Coubert liderliğinde 1894 yılında Uluslararası Olimpiyat Komitesi IOC (International Olympic Committee) kurularak yine aynı yıl 23 Haziran'da Paris'te toplanan komitede alınan karar gereğince ilk modern anlamda olimpiyatların 1896 yılında Yunanistan'da yapılması kararı verilmiştir. Bu kararın yanında, olimpiyat oyunlarında birçok yeni branşın eklenmesi ve olimpiyatların her 4 yılda bir farklı ülkelerde yapılması kararlaştırılmıştır (Öğretici Karcılılar, 2005: 149). Olimpiyat oyunları uzun yıllar boyunca istenilen seviyede ve başarıyla organize edilememiştir.

1896 yılında Atina, 1900 yılında Paris ve 1904 yılında St. Luis Olimpiyatları, katılan sporcuların azlığı, yarışmaları etkileyen olumsuz hava koşulları gibi nedenlerden ötürü istenilen seviyede gerçekleşmemiştir. 1908 Londra Olimpiyatları ile birlikte olimpiyatlar birçok branşta, birçok sporcunun ve seyircinin katılımı ile düzenlenmeye başlamıştır. 1912 yılında Stockholm'de yapılan olimpiyatların, 1916 yılında Berlin'de yapılması planlanmış ancak I. Dünya Savaşı tehlikesinin belirmesiyle yapılamamıştır. 1920 yılında Ansvers'te, 1924 yılında Paris'te, 1928'de

Amsterdam'da ve 1932'de Los Angeles'te başarı ile düzenlenen olimpiyatlar coşku ve heyecanın giderek artmasına neden olmuştur (Bozkurt, 2014: 18).

Olimpiyat müsabakaları tüm dünyada 4 yılda bir IOC'nin belirlediği bir ülkenin bir şehrinde organize edilen bütçesi, yapılan hazırlıkları oyuna dahil olan devletler ve sporcuların sayısı bakımından en büyük spor organizasyonu olarak görülmektedir (As, 2016: 156). Olimpiyatların simgesi olarak kabul edilen 5 halka, 5 kıtayı simgelemektedir. Mavi halka Avrupa'yı, sarı halka Asya'yı, siyah halka Afrika'yı, yeşil halka Avustralya'yı, kırmızı halka da Amerika'yı simgelemektedir (Şahin, 2010: 74).

Olimpiyat müsabakalarına dünyanın birçok ülkesinden katılan devletlerin sporcuları ile birlikte vatandaşları da müsabakaları takip etmek amacıyla olimpiyatlara katılmaktadır. Dünyanın farklı yerlerinden gelen insanlar farklı toplulukları ve kültürleri olimpiyatlar aracılığı ile tanıma fırsatı bularak birbirlerini tanıma, anlama ve benimseme olanağına sahip olmuştur. IOC'un belirlediği spor branşlarında, olimpiyatı düzenleyen ülkenin şehrinde farklı ülkelerden katılan sporcular birbirleriyle fair-play çerçevesinde mücadele ederek, yarışmalarda ilk sıralara girebilmek amacıyla yarışmaktadır. Uluslararası Olimpiyat Kongresi Antlaşması'nda belirtildiği üzere spor organizasyonlarına katılmak insanların en temel haklarından biridir. Sözü edilen bu durum şu şekilde ifade edilmektedir: *"Her birey herhangi bir ayrımcılığa maruz bırakılmaksızın, Olimpiyat ruhu içerisinde spor yapma olasılığına sahip olmalıdır. Bunu yapmak için dostluk, dayanışma ve fair-play anlayışının hâkim olması şarttır."* (Olimpiyatkomitesi.org.tr, s. 2).

Olimpiyatların tertiplenme amacı dünyanın her yerinde sporu sevdirecek, sporcuların gelişmesine katkıda bulunmak, olimpiyat düşüncesi ve düzenlenmesi çerçevesinde ülkelerin arasındaki ilişkiler çerçevesinde iletişim ve kültür paylaşımı ile birlikte dünyada kardeşliği ve barışı sağlamaktır. Olimpiyatların temel hedefi ve felsefesi şunlar olmuştur:

- 1- Hedef olarak: Kardeşlik, dayanışma, fair-play ile birlikte karşılıklı anlayış düşüncesi içerisinde, spor aracılığıyla, ayrımcılık yapmadan gençliği eğiterek bu sayede daha iyi bir dünyaya sahip olmaktır.
- 2- Felsefe olarak: Beden, beyin ve iradenin dengeli bir biçimde bir araya getirilerek kuvvetlendirilmesidir.

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

Ayrıca, bunların yanında olimpik hareketler şu faaliyetlerde bulunmayı hedeflemektedir:

- 1- Ulusal ve uluslararası düzeyde sporda bağlantı sağlayarak, düzenlenen spor ve yarışmaların gelişmesine katkıda bulunmak;
- 2- Kamu ve özel kurumlar ile birlikte sporu dünyadaki tüm insanların hizmetine hazır hale getirmek;
- 3- “Herkes için spor”u desteklemek;
- 4- Kadın-erkek arasındaki eşitliği sağlamak amacıyla her seviyede bayanlar sporuna katkıda bulunmak;
- 5- Spor ve sporcuların ticari yönden istismarını önlemek;
- 6- Dopingin önlenmesini sağlamak;
- 7- Spor etiğine ve fair-play anlayışına katkıda bulunmak;
- 8- Çevresel sorunlara önem vermek;
- 9- IOC Olimpik Dayanışma kurulu sayesinde gelişmekte olan ülkelere maddi ve eğitim anlamında destek sağlamak (Yurtcu: 2).

Düzenlenen olimpiyat oyunları sayesinde dünyadaki bütün insanlar spor müsabakaları çerçevesinde bir araya gelerek kaynaşmaktadır. Olimpiyatlar, tüm dünyada insanların sporu daha çok sevmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca olimpiyatlar ülkelerde performans yönünden yüksek olan rekortmen sporcuların yetişmesini de sağlamaktadır. Olimpiyatlar öncesinde yarışmalara dâhil olabilmek için sporcuların kendi ülkelerinde düzenlenen ön elemelerden geçme zorunluluğu bulunmaktadır. Yapılan bu elemeleri başarılı bir şekilde geçen sporcular ülkelerini olimpiyatlarda temsil etme hakkını kazanmaktadır. Bu yüzden olimpiyatlara katılacak olan sporcular performanslarının üst seviyesine çıkabilmeleri amacıyla hedef belirlemektedir. Sporculara, olimpiyat oyunları yoluyla sporda (centilmenlik, hoşgörü) anlamına gelen “Fair Play” ruhu yerleştirilmek amaçlanmaktadır. Bu sayede sporcuların “Fair Play” anlayışıyla davranmasıyla birlikte sağlıklı bir spor dünyasının meydana gelebileceği öngörülmektedir (Arıpınar Doruk: 14, 18).

1.Berlin Olimpiyatları Öncesi Genel Durum

Adolf Hitler’in diktatörlüğü, ırkçı ve militarist özelliğini 1936 yılının Ağustos ayında iki hafta boyunca Yaz Olimpiyatları’na ev sahipliği yaparak kamufle etmeye çalışmıştır. Adolf Hitler’in bu baskıcı rejimi yarışmaları takip eden çok sayıda yabancı

izleyici ve gazeteciyi barışçı ve hoşgörülü bir Almanya imajıyla şaşırtmak amacıyla kullanmıştır. 1931 yılında Uluslararası Olimpiyat Komitesi, 1936 Yaz Olimpiyat oyunlarının Berlin’de düzenlenmesine karar vermiştir. Nazi Partisinde liderlik görevini üstlenen Adolf Hitler, yaklaşık iki yıl sonra Almanya’nın Şansölyesi olmuştur (encyclopedia.ushmm.org). Hitler’in iktidarı ele geçirmesi, saldırgan bir tavırla iç ve dış politik alandaki söylemleri, kısa bir süre sonra Olimpiyat Komitesi açısından olumsuz bir etki yaratmıştır. Hitler’in giderek artan gücü ve barıştan oldukça uzak olan söylemleri, halkların barış içinde yaşama ve birliğini gözeten Olimpiyat Komitesinde büyük endişe ve korku yaratmıştır. Adolf Hitler’in tüm bu olumsuz söylemlerine rağmen başarılı bir şekilde yürütülen karşıt hareket ve düzenli bir kontrol mekanizması sayesinde Almanya’ya yönelen iç ve dış tepkilere karşı konulmuştur. Bu sayede, en azından Almanyada oluşabilecek muhalif tavır ve düşüncelerin, uluslararası düzeye ulaşmasına engel olunmuştur (Blatt, 2010: 24). Adolf Hitler’in Almanyada yaşayan Yahudi yarışmacıları müsabakalara dâhil edip etmeyeceği konusu Amerika’da yaşayan Yahudiler tarafından merakla izlenmiştir. Adolf Hitler ise aralarında dereceye girebilecek durumda olan bu sporcuları “herhangi bir kulübe mensup olmadıkları” gerekçesiyle Olimpiyatlara dâhil etmemiştir (Karaküçük, 1986: 55). Nazilerin Yahudi karşıtı tutumu ve dış politikada sergiledikleri agresif davranışlar neticesinde Avrupa ve Amerika kamuoyunda olimpiyatların Berlin’de yapılmaması yönünde şiddetli protestolar meydana gelmiştir. Meydana gelen bu tepkiler IOC’ye de yansımış, özellikle IOC’nin Amerikan delegeleri Almanya aleyhinde yoğun bir çaba sarf etmiştir (Gutman, 1998: 35). IOC’nin 7 Temmuz 1933’te Viyana’da ve 15 Mayıs 1934’te Atina’da gerçekleştirdiği toplantılarda Almanya’nın içinde bulunduğu durum sorgulanmış fakat herhangi bir sonuca varılamamıştır (Bozkurt, 2014: 23).

Almanya’nın daha 1927 yılında, 1936 Berlin Olimpiyatlarını kendi ülkesinde gerçekleştirebilmek adına ciddi girişimlerde bulunmasının nedenleri şunlardır (Hekimler, 2013: 110):

1- Berlin’in bir kez daha uluslararası alanda kabul gören bir ülke olduğunu kanıtlamak.

2- 1916 yılında Birinci Dünya Savaşı nedeniyle Almanya’da gerçekleştirilemeyen Olimpiyatların yapılmasını sağlamak.

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

3- 1929 Ekonomik Krizinin meydana getirmiş olduğu sosyo-ekonomik travmanın daha rahat bir şekilde atlatılmasını sağlayarak yeni bir gündem oluşturmak.

Nasyonal Sosyalist rejim, ilk başlarda Olimpiyatların temel felsefesi haline gelen, ulusların kardeşçe yaşaması, barış ve hümanistik düşüncelerinden uzak olsa da, bu düşünce 1932 yılında Alman Olimpiyat takımının Los Angeles'ta sergilediği başarısının ardından değişikliğe uğramıştır. Gerçekleşen bu olayın ardından Halkın Aydınlatılması ve Propaganda Bakanlığı, Olimpiyat Oyunlarına çok daha fazla önem vermeye başlamıştır (Hekimler, 2013: 110).

Olimpiyatlar vasıtasıyla hâkim olan düşünce Nasyonal Sosyalist rejime yönelik yapılan propagandaları etkisiz hale getirmek, rejimin tanıtımını yapmak, Nasyonal Sosyalist rejime yönelik tepkileri ortadan kaldırmaktır (Hekimler, 2013: 110).

Nazi Almanya'sı Olimpiyatlar öncesinde bu hedefleri gözetirken olimpiyatların hangi ülkede yapılacağı konusu belirsizliğini korumaya devam etmiştir. Berlin Olimpiyatları öncesinde toplamda 12 şehir (İskenderiye, Barselona, Budapeşte, Buenos Aires, Dublin, Frankfurt, Helsinki, Köln, Lozan, Nürnberg, Rio de Janeiro, Roma) oyunların düzenlenmesi amacıyla 1936 Berlin Olimpiyatlarına talip olmuştur. Bu şehirlerden Barselona ve Berlin finale kalmıştır. Ancak İspanya'daki terör saldırıları nedeniyle oyunların Berlin'de düzenlenmesine karar verilmiştir (www.celalgursoy.com). Nihayet, IOC'nin başkanı olan Avery Brundage'nin 1934 Eylül ayında Almanya'da yapmış olduğu olimpiyat teftişinin ardından olimpiyatların Berlin'de yapılması kesinleşmiştir. 1936 Olimpiyatları'nın Almanya'da yapılmasına karar verildikten sonra olimpiyatı boykot etmek adına Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa, İsveç, Çekoslovakya ve Hollanda'da birtakım girişimler başlamıştır. Birkaç ülkede yer alan Yahudi sporcular Berlin Olimpiyatları'nı bireysel anlamda boykot etme kararı almıştır. Ancak 1935 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Amatör Spor Birliği Olimpiyatlara katılma yönünde görüş bildirince, diğer ülkeler de karara uyarak daha geniş şekilde meydana gelebilecek bir boykot hareketini başarısızlığa uğratmıştır (encyclopedia.ushmm.org).

2.Nazi İdeolojisinin 1936 Berlin Olimpiyatlarına Yansıması

1936 Berlin Olimpiyatlarında spora siyaset karıştırılarak olimpik ruha uygun olmayan birtakım gelişmeler yaşanmıştır. Adolf Hitler liderliğinde Nazi Partisi, Nazizm politikasını uygulayarak üstün Alman ırkını oluşturmaya çalışmıştır.

Nazizm adı verilen ideolojik düşünce Hitler tarafından ortaya atılmıştır. Almanya'da ırkçılığın ilk olarak siyasi hareketler içerisinde boy göstermesi Nasyonal Sosyalizm ile olmuştur (Asker, 2012: 80). Aşırı milliyetçilik üzerine kurgulanan bu siyasi ideolojinin temel felsefeleri; sosyalizm, milliyetçilik, ırkçılık, anti-semitizm ve popülizm'den meydana gelmiştir. Böylece 1936 Berlin Olimpiyatları da Hitler'in benimsediği nazizm politikası ile ırkçılığın gölgesinde gerçekleşmiştir (Kızıllırmak, 2014: 2).

Naziler, Olimpiyat düzenleme konusuna başta pek sıcak bakmasalar da sonradan fikirlerini değiştirmiştir. Çünkü Naziler, düzenlenen böyle geniş çaplı bir organizasyonun kendilerine ait politikalarının propagandasını yaymak için iyi bir vasıta olabileceğini düşünmüştür. Yine, bu Olimpiyat sayesinde Naziler hakkında dünya kamuoyunda oluşan olumsuz yargıların da ortadan kalkacağını da ümit etmiştir. 1936 Berlin Olimpiyatlarına ev sahipliği yapacak olan Almanya bu büyük organizasyon için birtakım hazırlıklara başlamıştır. Naziler, 20 milyon mark tutarındaki bütçeleri ile altyapı ve raylı ulaşım alanında çalışmalarını genişleterek, ırkçılık yanlısı bir tutum ve Yahudi karşıtlığı söylem barındıran bütün eylem unsurlarını ortadan kaldırarak Alman basınına da bu konuda uyarılmıştır (As, 2016: 190-191). Ayrıca Almanlar Berlin'in farklı yerlerinde uluslararası misafirlerin görmesi olası olan gecekonduluları diğer yerlere sürmüştür (Ak, 2015: 14). Cumhuriyet gazetesi ilgili konu ile şu haberi vermiştir (Cumhuriyet, 02.08. 1936, s. 4):

"Berlin'i ziyaret edecek olan ecnebler arasında fena tesir uyandırmamak için Berlin sokaklarında şimdiye kadar asılı bulunan yüzlerce levha kaldırılmıştır. Bu levhalarda "Burada Yahudi istemeyiz" cümlesi yazıyordu. Mamafihi oyunların hitamında Yahudiler aleyhindeki takibat gene kamafissabık devam edecektir. Yabancılar bu hususta hiçbir ipucu vermemek üzere her türlü tedbirlerin alınması için şimdiden sıkı emirler verilmiştir."

Cumhuriyet gazetesi, Olimpiyatlar esnasında Almanların konuklarına karşı sergilediği davranışlardan bahsederken, Almanların ülkelerinde ağırladıkları insanlara ne kadar nezaketli davrandığı konusuna oldukça çarpıcı bir şekilde yer vermiştir (Cumhuriyet, 21.08. 1936: 6):

"...Almanya olimpiyatlar için memleketine gelen seyyahlara özellikle, oyunlar ile ilgili, gazeteci, sporcu ve idarecilere büyük kolaylıklar tanımakta ve düşünülmemeyecek kadar nazik davranmaktadır. Almanya da polis eski polis değil, gümrük memurları eski memurlar değil gereksiz kontroller adam hırpalamalar yapılmıyor. Her tarafta selam, güler yüz, nezaket. Tam sınırdaki büyük garda kocaman çiçeklerle donatılmış kocaman bir tak ve Almanya'nın

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

Muhterem Misafirleri Hoş geldiniz yazısı... Memleketin her yerinde özellikle Berlin de misafirperverliğin en güzelini görmek mümkün. Hamallar dahi güler yüzlü ve nazik. Berlin yeni açılış merasimi yapılan bir sergi gibi her yerde çiçekler ve kent her yere asılan flamalar ile adeta bir gelincik tarlası gibi..."

Nazi rejimi, Olimpiyat Oyunları'nı tüm dünya ülkelerine ulaştırabilmek için pek çok farklı dilde radyo yayınının yapılmasını sağlamıştır. Diğer taraftan oyunların, televizyondan canlı olarak aktarılabilmesi amacıyla Almanlar Telefunken'in ekipmanlarından da faydalanmıştır. Bu amaçla TV istasyonundan yayın gerçekleştirerek, Berlin ve Potsdam'daki özel izleme odalarına ve birkaç özel TV birimine 70 saatin üzerinde yayın yapılmıştır. Yarışmalarda üç ayrı tipte TV kamerası kullanılmış bu sebeple bir kameradan diğerine geçerken karatmalar yaşanmıştır. Berlin Olimpiyat Oyunları, TV'den canlı olarak aktarılan ilk Olimpiyat Oyunları olması yönünden yenilikçi bir izlenim oluşturmuştur (Large, 2012: 60).

Naziler, spor etkinliklerine büyük önem vermiştir. Çünkü Naziler sporun Alman ruhunu sertleştireceğine ve Alman gençliği arasında birlik sağlayacağına inanmıştır. Bununla birlikte Naziler gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin zayıfları ayıklamanın bir yolu olduğunu da düşünmüştür. Nazizm ideolojisi dünya hayatını mücadeleden ibaret görmüştür. Nazizm'e göre doğada verilen mücadelede söz hakkının zayıfı yenen güçlüye ait olduğu görüşü benimsenmiştir. Bu bağlamda, spor faaliyetleri Alman toplumunun güçlenmesine ve rakiplerine karşı verilen mücadelede büyük önem taşımaktadır (Wenn, 1991: 319).

Nasyonal Sosyalizm düşüncesinde, spor ve beden terbiyesi, sağlıklı bir ırkın meydana gelmesinde ve güçlü askerlerin yetiştirilmesinde vazgeçilmez bir unsur olarak kabul edilmektedir. Bu düşünce arı ırkın en önemli özelliklerinden biridir. Çünkü vatanına hizmet edecek onurlu ve şerefli birer asker olmanın ilk koşulu bu düşünceden geçmektedir. Arı ırka hizmet edecek olan erkekler, vatanın kutsal çıkarlarını korumak adına ölmeye hazır birer savaşçı, birer kahraman olarak kabul edilmektedir (Reich, 2002: 142).

Hitler, politik ve askeri anlamda istediği güce ulaşmıştır ancak planlarını hayata geçirebilmek adına halkının destek ve güvenini de kazanmak zorunda olduğunun farkındadır. Hitler'in bu planlarını gerçekleştirebilmesi amacıyla Olimpiyatlar kitle ruhunu canlandıracak bir araç olarak görülmektedir (Hekimler, 2013: 103).

Almanlar, Berlin Olimpiyatlarında kullanmak amacıyla 110.000 kişi kapasiteli Olimpiyat Stadı, kapalı salon ve yüzme havuzunun yanında yarışmacıların konaklayacakları Olimpiyat Köyü yaptırmıştır (Zeren, 1987: 63). 1936 Berlin Olimpiyatlarının açılışı oldukça çoşkulu bir merasime ev sahipliği yapmıştır. Hitler, oyunların açılışı sırasında bizzat statta yer almıştır. Yarışmalar, Hitler'in nutku ve akabinde büyük bir tören ile başlamıştır (As, 2016: 191).

Berlin Olimpiyatlarının açılış merasiminde ilk olarak Alman Milli Marşı, hemen ardından da Nazi marşı olarak kabul edilen Horst- Vesel Marşı çalınmıştır. Ardından ülkelerin geçit törenleri başlamış, ilk olarak Olimpiyatların ilk ev sahibi Yunanistan ilk başta, 1936 yılının ev sahibi olan Almanya en son sırada yer almak üzere diğer tüm ülkeler de harf sırasına uyarak yürüyüşlerini tamamlamıştır (Türk Spor Kurumu Dergisi, 9 Kasım 1936, s. 9).

1-16 Ağustos 1936 tarihleri arasında düzenlenen Berlin Olimpiyatları'nda olimpik ruha uygun olmayan birtakım olaylar yaşanmıştır. 1936 yılında düzenlenen Berlin Olimpiyatları II. Dünya Savaşı öncesinde yapılan son yarışma olmuştur. Düzenlenen bu olimpiyatta spora siyaset karışmıştır (Doralp Barkur, 2011: 128).

1936 Berlin Olimpiyatları o dönem Almanya'da hızla yükselişe geçen Nazizm ideolojisinin adeta bir güç gösterisine dönüşmüştür. Açılış merasimi ile birlikte Nazi ideolojisinin varlığı derinden hissedilmiştir. Merasimin düzenlendiği yerde Nazi bayrakları dalgalanırken, Berlin oyunlarındaki bir tören esnasında, Alman izleyicilerin bir bölümü toplu bir şekilde "*Wir gehören Dir*" (Biz size aitiz) tümcesini yazmıştır (Holokost Anslıkopedisi, 2017).

Olimpiyat yarışmaları, Cermen ırkının diğer ırklardan farklı ve üstün olduğunu, Ari ırkının kendine özgü olan bedensel kuvvet ve estetiğini bütün dünyaya sergileyebileceği bir organizasyon olarak kabul edilmiştir. Olimpiyatlar, Almanların Versay Antlaşması sonucunda elinden zorla alınan millî onurlarını geri kazanabilecekleri önemli bir olay olarak kabul edilmiştir (Gellner, 2008: 34).

Adolf Hitler'i Olimpiyatlar konusunda etkileyen ilk gelişme 1932 Los Angeles Olimpiyatlarında İtalya'nın gösterdiği başarı olmuştur. Mussolini yönetimindeki İtalya, ABD'den sonra en fazla dikkat çeken devlet olmuştur. Hitler'e göre Almanya'da İtalya gibi bunu başarabilecek kapasiteye sahiptir. Ayrıca Olimpiyatlar yeni bir Almanya'nın oluşmasına hizmet ederek Hitler'in de iç ve dış politikadaki amaçlarına ulaşmasında yardım edecektir. Yine Olimpiyatlar sayesinde uluslararası

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

alandan Almanya'ya uygulanan kültürel izolasyonda ortadan kalkacaktır (Bellers, 1986: 273).

1936 Berlin Olimpiyatlarını Hitler "*Nasyonal Sosyalizm*"in propagandası olarak kullanmıştır. Berlin Olimpiyatları esnasında Alman Nazi ideolojisinin dışarıdan algılandığı şekilde, kendini ön plana çıkarmak isteyen ve diğerlerini dışlamayı amaçlayan bir düşünce sistemi olduğu anlaşılmıştır (Şahin, 2010: 76). Berlin Olimpiyatlarında, Hitler ve Nazi ideolojisinin önde gelenleri kendi ülkelerinden yarışmacıların yarışmalarda başarı göstermesine çok büyük bir önem vermiştir. Çünkü Alman sporcuların düzenlenecek olan yarışmalarda birincilikler almaları Nazi Almanya'sının gücünü ve kudretini tüm dünyaya gösterecektir. Alman sporcularının kazandıkları başarılar aynı zamanda Alman "*Üstün Irkı*"nın göstergesi olacaktır. Ancak işler Nazi Almanya'sının beklediği şekilde olmamıştır. 100, 200, 4x100 m. ve uzun atlama alanında Alman yarışmacıları da geride bırakarak 4 altın madalya kazanma başarısını gösteren Jesse Owens ilk sırada olmak üzere ABD'li sporcular büyük başarılar elde etmiştir. ABD'li sporcuların kazandıkları bu büyük başarılar Hitler'i büyük bir hayal kırıklığına uğratarak kendisinin stadi terk etmesine neden olmuştur (Yıldıran, 2014: 569).

Bu olaya benzer bir gelişme ABD'den Amerikalı atlet Cornelius Johnson'ın yüksek atlama alanında birinci olmasının ardından bu atleti Adolf Hitler'in tebrik etmek amacıyla yanına çağırarak elini sıkılamaması gibi bir haberin yayılması ile meydana gelmiştir (Cumhuriyet, 03.08. 1936, s. 6). Bir gün öncesinde atletizm alanında birincilikler kazanan Alman yarışmacılar tribünlerde olimpiyatları izleyen Adolf Hitler tarafından yanına çağırılarak tebrik edilmişler, fakat erkekler arasındaki yarışmaların gün batımına değin devam etmesi üzerine yarışmacıların kürsüye gelmelerinden önce Adolf Hitler stadi terk etmiştir. Benzer durumların tekrar yaşanmaması için Hitler IOC tarafından kendisi statta iken ya madalya alan her ulusu ayırım gözetmeden tebrik etmesi ya da hiçbir kişiyi tebrik etmemesi konusunda münasip bir şekilde uyarılmıştır (Güngör, 2009: 41). Hitler liderliğinde Nazilerin burada yapmış oldukları açıkça ırk ayrımcılığı olmuştur. Meydana gelen bu gelişme olimpiyat yarışmalarının gerçek misyonu olan barış ve tüm insanlığın kardeşliği fikrine aykırıdır (Hekimler, 2013: 103).

3.1936 Berlin Olimpiyatlarının Genel Değerlendirmesi ve Kapanışı

1936 Berlin Olimpiyatları spora siyasetin karıştığı ilk olimpiyat oyunları olması nedeniyle tarihteki yerini almıştır (Güngör, 2009: 40). Berlin'de düzenlenen oyunlar Alman Nasyonal Sosyalistlerin propaganda alanına dönüşmüştür (Yıldıran, 2014:

569). Oyunlarda Nazi propagandası yapılarak, oyunların açılışından itibaren stat ve salonlara Nazi propaganda görselleri konulmuştur (Pinsdaddy, 2017). 1936 Berlin Olimpiyatlarına siyasetin karışması olimpik ruha aykırı olduğu gerekçesiyle tüm dünya kamuoyunda çokça eleştiri almış ve sporla ilgilenen tarafsız her kesimin tepkisine yol açmıştır (Doralp Barkul, 2011: 128).

1936 Berlin Olimpiyatlarının en önemli yanı, gerçek hedefinin dışında amaçladığı hedefi olmuştur. Nazi Almanya'sında sanat ve spor, politikanın bir vasıtası olarak, "Faşist Estetiğin" öne çıktığı, tek tip ve anonim haline gelmiş bir topluluk meydana getirme fikrine sahip, farklılıkları kabul etmeyen, çoğunluk fikrine dayalı ve ırkçı siyasetine alet olmuştur. Bu düşünceler çerçevesinde ulusların bir araya gelmesi fikrine hizmet etmesi gereken yarışmalar, ilk kez baskıcı bir rejimin aracı olarak, spor ve siyaset tarihinde kendisine değişik bir konum edinmiştir (Hekimler, 2013: 104).

Olimpiyatlarda, dikkat çeken bir diğer gelişme ise Yahudi yarışmacılara idman için izin verilmediği, yine Yahudi sporcuların millî ve uluslararası organizasyonlarda yarışmasına fırsat tanınmasına rağmen Nürnberg Kanunlarına göre "Yarı Yahudi" olarak kabul edilen iki yarışmacının Olimpiyat Oyunlarında Alman Milli takımında yer almasıdır. Hitler'in bu şekilde davranmasının yegâne amacı Almanya'nın Olimpiyatların ruhuna ve misyonuna sadık olduğunu göstererek ortaya atılan iddialarda olduğu üzere ırkçı ve ayrımcı bir ülke olmadığını kanıtlamaktır (Adam, 2003: 87).

Oyunlarda pek çok spor dalında birçok ülkeden katılan sporcular birbirleriyle rekabet halinde olarak, yarışmalarda galip gelmek amacıyla yarışmıştır. Düzenlenen yarışmalara 49 ülkeden toplamda 4793 sporcu dâhil olmuştur. Bu sporculardan 4433'ü erkek, 360'ı da kadın olmuştur (As, 2016: 190- 191).

"Rekorlar Olimpiyatı" olarak anılan On birinci Yaz Olimpiyatları ırkçılık ve siyaset haricinde Olimpiyat ruhuna yakışan güzel gelişmelere de sahne olmuştur. Örnek olarak vermek gerekirse Modern Olimpiyatlarda ilk defa eski bir âdet canlandırılarak Olimpiyat meşalesi tarihte Olimpiyatlara ilk kez ev sahipliği yapan Yunanistan'ın Olimpos bölgesinden itibaren başlayarak farklı ülke atletleri tarafından 3075 kilometre taşınmasının ardından Berlin'e getirilmiştir. Olimpiyat meşalesinin Berlin'e getirilmesinin ardından Olimpiyat ateşi Alman atlet Şilkin tarafından yakılmıştır (Karaküçük, 1986: 54).

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

Olimpiyat Oyunlarının görkemli açılış törenine sahne olması Berlin’de büyük bir heyecan yaratmıştır. Tüm Alman halkının oyunların tanzimindeki katılımı hissedilmiş, Başkent Berlin’de büyük bir coşku havası hâkim olmuştur. Cumhuriyet gazetesinin verdiği habere göre Berlin Olimpiyatlarında meydana gelen bu büyük coşkuyu yaklaşık olarak 1290 gazete takip etmiştir (Cumhuriyet, 2 Ağustos 1936: 6).

Berlin Olimpiyatlarına her ne kadar ırkçılık ve siyaset karışmış olsa da, bu olimpiyat o zamana değin düzenlenme ve organizasyon açısından düzenlenen en büyük Olimpiyat olma özelliğine sahip olmuştur (Ulus, 4 Ocak 1936: 4).

Olimpiyat Oyunlarında Almanya’nın her alandaki başarısını ispat etme gayreti içerisinde olan Adolf Hitler, hem dünya politikasında kendisinin yer aldığı değişik noktayı empoze ettirmeye hem de yarışmalar için yaptırdığı muazzam tesis ve hizmet binaları ile Olimpiyatlara katılan diğer milletler üzerinde ezici bir üstünlük kurmak istemiştir. Akşam Gazetesinin bu konu hakkında yapmış olduğu haber şu şekildedir (Akşam, 4 Ağustos 1936: 7):

“Almanlar, 1932 Los Angeles Olimpiyatının küçük bir modelini köyün iç tarafına inşa etmişler... Bunu gören Amerikalılar, Almanlara bir hayli kızmaktadırlar. Organizasyon itibarıyla pek mükemmel olan 11. Berlin Olimpiyatları, 1932 Los Angeles Olimpiyatına kat kat faiktir. Bunu takdir eden Amerikalılar, bu seferki Olimpiyat teşkilatını takdirle karşılamakta iseler de, Almanların bir şamar gibi Olimpiyat köyünün iç tarafına Amerikalılarla alay olsun diye kondukları bu emektar olimpiyat minyatürüne dehşetli surette içlerimdedirler. Onlar, Almanlar bizi buraya müsabaka için değil, alay etmek için getirmiş diyorlar. Doğrusu bu düşünüşle Amerikalıların da hakkı yok değil...”

1936 Berlin Yaz Olimpiyatlarında; atletizm, jimnastik, güreş, gülle kaldırma, boks, eskrim, atıcılık, binicilik, bisiklet, yüzme, kürek, atlama, yelken, pentatlon, futbol, hentbol, hokey, polo, basketbol alanlarında olmak üzere toplam 20 spor alanında yarışlar düzenlenmiştir. Düzenlenen bu yarışlar Berlin Yaz Olimpiyatlarını o zamana değin düzenlenen yarışmalardan spor dallarındaki çeşitlilik açısından değişik bir yere taşımıştır (Top, 20 Temmuz 1936: 8). Berlin Olimpiyat Komitesi Olimpiyatlar için 4 milyon pul ve yarım milyon kartpostal basımı gerçekleştirmiştir. Berlin’deki postaneler 156.000.000 mektubu olarak dağıtımını yapmıştır. Olimpiyatlar düzenlenirken çekilen telgraf sayısı 500.000’i bulurken yapılan telefon görüşmelerinin rakamı da 1.045.000’e ulaşmıştır (Türk Spor Kurumu, 12 Ekim 1936: 15).

Olimpiyat Oyunlarında 1500 hakem ve yardımcısı görev yapmıştır. Atletlerin emrine 50 tercüman, 50 mihmandar verilerek, bunların haricinde 220 Alman genci görev yapmıştır (Top, 27 Temmuz 1936: 10).

1936 Berlin Yaz Olimpiyatlarına ilginç olaylarda damga vurmuştur. Örneğin, Yunanlı bir zengin Olimpiyatlarda birinci olacak Yunanlı atlete 250 bin drahmi vereceğini belirtmiştir. Yunanlı zenginin yapmış olduğu bu davranış Yunanlıların Olimpiyatların ilk ev sahibi olmalarının verdiği millî sevinci diğer Olimpiyatlarda da devam ettirme geleneğini sürdürmüştür (Akşam, 19 Haziran 1936: 8).

1936 Berlin Yaz Olimpiyatlarına damga vuran bir diğer ilginç gelişme de Amerikan Milli Takımında yaşanmıştır. Olimpiyat seçmeleri neticesinde amerikan Milli Takımında yer alan sporcular için ortaya çıkmış olan 137.000 dolarlık açığı hükümetin yardımına gerek kalmadan, sporculardan kimi arabalarını satarak kimi de bir yıl tutarında olan maaşlarını bağışlayarak 14 gün içinde kapatmıştır. Amerikan Milli Takımının yaptığı fedakârlık sonucunda amerika Olimpiyatlarda Almanya'nın ardından ikinci olmuştur (Tan, 28.07.1936: 5).

Olimpiyatları izlemek amacıyla Berlin'e 1 milyon 200 bin kişi giriş yapmış, Olimpiyatların düzenlendiği stada dört buçuk milyon insan gelmiş, yedi buçuk milyon mark giriş ücreti (duhuliye) ödenmiştir. Olimpiyat Teşkilatı için ise altı buçuk milyon mark harcanmıştır. Olimpiyat bürosunda çalışmak üzere 350 memur görev yapmıştır (Akşam, 17 Ağustos 1936: 8).

Adolf Hitler'in Olimpiyat Oyunları yoluyla dünya genelinde yaratmak istediği süper güç Almanya propagandasını yaymak amacıyla, yarışmalar için hiçbir masraftan çekinilmediği gibi, düzenlenen oyunlardan maddi anlamda kazanç da elde edilmiştir. Ayrıca Almanya'ya madalya kazandıran 15'i subay, 6'sı başçavuş ve 4'ü onbaşı olmak üzere toplamda 31 kişinin Alman ordusunda görev yapması Almanya'nın sivil halkla beraber ordu içerisinde de sportif faaliyetlere vermiş olduğu desteğin en somut kanıtı olmuştur (Türk Spor Kurumu Dergisi, 9 Kasım 1936: 14).

1936 Berlin Yaz Olimpiyatlarına katılacak olan Türk Milli Takımı sporcuları Berlin'de dünya sporcularına dağıtmak amacıyla hediyeler hazırlatmıştır. Meydana gelen bu gelişme, hem Türkiye'nin tanıtımının yapılması açısından hem de milletler arası kültür alışverişi bakımından örnek teşkil etmiştir (Cumhuriyet, 18 Temmuz 1936: 6).

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

Olimpiyat Oyunlarını 3.7 milyon kişi takip etmiştir. Bu yalnızca sahalar ile arenalardaki seyirci sayısı olmuştur. Yapılan uluslararası radyo yayını aracılığı ile Berlin Olimpiyatlarını bütün dünyada 300 milyon kişi dinleme fırsatını elde etmiştir. Kırk bir ülkede ve elli farklı dilde gerçekleştirilen yayınlar için büyük bir gazeteci ve sunucu ekibi bir araya gelmiştir. Olimpiyatlar tarihinde ilk kez televizyon yayını gerçekleştirilerek bu yayınlar Leipzig, Dresden ve Potsdam şehirleri başta olmak üzere, Almanya'da 160 bin kişiye ulaşmıştır. Ayrıca, Olimpiyat Oyunlarındaki gelişmelerin yer aldığı bir Olimpiyat Gazetesi de yayınlanmıştır (Hekimler, 2013: 103).

Berlin Olimpiyatlarında dikkat çeken bir diğer gelişmede Olimpiyatlar sırasında rejim ve kilise arasında olan diyalogun öne çıkarılmaya çalışılması olmuştur. Aslında, Nazi ideolojisi, kilisenin toplumsal ve siyasal alandaki kontrolünü elinden geldiğince en az seviyeye çekmek ve kilisenin gücünü kırmak için uğraşsa da, Olimpiyatlar devam ederken bunun tam tersi bir hareket sergilemiştir. Rejimin kilise karşıtı propagandasında basın önemli bir rol sergilerken, Olimpiyatlar esnasında kilisenin aleyhinde yazı yazarlar cezaya çarptırılmıştır. Meydana gelen bu gelişmenin en somut örneği ise Almanya'da o yıllarda en çok satan gazete olan "*Die Stimme*" isimli haftalık gazeteyle Protestan Kilisesi karşıtı yayınladığı yazılardan dolayı dört aylığına kapatma cezası verilmesi olmuştur. Nasyonal Sosyalist rejimin vermiş olduğu dört aylık kapatma cezasının amacı Almanya'ya karşı uluslararası alanda oluşabilecek olumsuz imajın önüne geçmek olmuştur (Jesse, 2000: 121).

1936 Berlin Olimpiyatlarında fair-play anlayışına uygun olmayan bir olay meydana gelmiştir. Olimpiyat yarışmalarının temel kuralları içerisinde din, dil, ırk ve renk farkı yapılmaksızın olimpiyatların yapılması gelmektedir (Güçlü, 2001: 223). Ancak oyunlar esnasında Almanlar tarafından Nazi politikası ve ırkçılık oyunların birçok alanına gölge düşürmüştür (Güngör, 2009: 40- 41). Olimpiyatlarda, atletlerin başarıları Hitler'in hoşuna gitmeyerek atletizm yarışlarının düzenlendiği sırada kendisi stadı terk etmiştir (Pehlivan, 2004: 49).

Atletlerin göstermiş oldukları bu büyük başarılar Hitler'e vurulmuş birer darbe gibi olmuştur. Hitler, Johnson isimli atleti yüksek atlamada birinci olduktan sonra tebrik etmek üzere yanına çağırılmış ancak elini sıkmamıştır (Güngör, 2009: 41). Almanların burada sergiledikleri bu davranış açık bir şekilde ırk ayrımcılığı olmuştur (Hekimler, 2013: 103). Spor müsabakalarının düzenlendiği sahalardaki ırkı esas alan ve nitelikli şiddet ile propaganda örneğinde olduğu gibi ideolojik yöndeki şiddet asla kabul edilmemelidir (Yazıcı, 2014: 403).

Birçok rekorun kırıldığı, kazanılan zaferlerin yanında mağlubiyetlerinde yaşandığı, oldukça görkemli bir açılışa sahne olan 1936 Berlin Olimpiyatları başarılı bir organizasyon ile düzenlense de politik amaçlı olduğu için olimpik anlayışın düşüncesine gölge düşürmüştür. 1936 Berlin Olimpiyatları Almanların siyasi yayılcılığı ve ırkçılık faaliyetleri altında son bulmuştur. Açılışı olduğu kadar olimpiyatın kapanışı da bir o kadar gösterişli olmuştur. Adolf Hitler, olimpiyatın kapanış törenini Bulgar Kralı Boris ile birlikte izlemiştir (Zeren, 1987: 63).

Tüm dünyada ilgiyle izlenen 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları, 16 Ağustos 1936 tarihinde son bulurken Olimpiyatlara ev sahipliği yapan Adolf Hitler, Olimpiyat Oyunlarına iştirak etmiş her atlete birer mektup göndererek teşekkür etmiştir. Adolf Hitler, kaleme aldığı mektubunda *“Berlin olimpiyatlarının olimpiyat ideallerinin kuvvetlendirilmesine medar olacağını ümit ediyorum.”* sözlerine yer vermiştir (Ulus, 18 Ağustos 1936: 1).

Hitler’in siyasetiyle kendinden hep söz ettirdiği, üstün ırk anlayışının spor alanına taşınarak Olimpiyat yarışmaları tarihine biraz da kara harfler ile yazılan 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları, Almanya’nın birinci, Amerika’nın ikinci, Macaristan’ın da üçüncü olmasıyla ve Türkiye’nin de 49 ülke içerisinde 19. sırada yer almasıyla son bulmuştur (Ulus, 18 Ağustos 1936: 1).

Sonuç

1936 Berlin Olimpiyatları, Nazi ideolojisinin spora yansımalarının en büyük örneği olmuştur. Berlin Olimpiyatları da tıpkı diğer olimpiyatlar gibi dünyadaki tüm insanların bir araya gelerek centilmence gerçekleştirilen oyunların seyredilmesi amacı ile düzenlenmiştir. Ancak, spora siyaset karışmış ve bunun sonucunda da Nazi ideolojisi çirkin yüzünü göstererek düzenlenen olimpiyat amacına ulaşamamıştır. Nazilerin sahip oldukları ırkçı ve faşist anlayış sporda da kendine yer bulmuştur. Her ne kadar Almanlar Berlin Olimpiyatlarına ayrı bir önem verse de diğer milletlerden olan sporculara olan yaklaşımları ve tavırları olimpiyata gölge düşürmüştür. Hitler’in diğer milletlerden katılan sporculara karşı sergilediği davranışlar Olimpiyatların ruhuna gölge düşürücü nitelikte olmuştur. Almanya’nın Olimpiyatlara ev sahipliği yapmasına rağmen Hitler’in centilmenlik dışı davranışları Olimpiyatların amacına ters düşmüştür. Özellikle Hitler’in Alman sporculardan beklediği başarıları görememesi sonucunda sergilemiş olduğu davranışlar Nazilerin olimpiyatlara ne kadar ideolojik yaklaştığının en önemli kanıtı olmuştur. Yaşanan

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

tüm bu olumsuz gelişmelere rağmen 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları birçok ilginç olaya da sahne olarak Dünya Olimpiyat Tarihindeki yerini almıştır.

Kaynakça

- Adam, U.D, *Judenpolitik im Dritten Reich*, Droste Verlag, Düsseldorf, 2003.
- Ak, Duygu, "Olimpiyat Oyunlarının Ev Sahibi Kente Etkileri Açısından Değerlendirilmesi", Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies, sayı 1/2, (1- 19), 2015.
- Arıpınar, Erdoğan ve Bilge, Donuk, *Fair Play –Spor Yönetim ve Organizasyonlarında Etik Yaklaşımlar*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2023.
- As, Efdal, "İktidar-Spor Kurumları İlişkileri Bağlamında İki Dünya Savaşı Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nin Katıldığı Olimpiyatlar (1924 Paris, 1928 Amsterdam, 1936 Berlin)", Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, sayı 24/12, Güz, (156- 204), 2016.
- Asker, Ahmet, "Nazi Irk Tasnifinde Türkler ve Ortadoğu Halkları", Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, Sayı 25/XII, Güz, (79- 99), 2012.
- Bellers, J., *Die Olympiade in Berlin 1936 im Spiegel der ausländischen Presse*, Lit Verlag, Münster, 1986.
- Blatt, S, *Propaganda und Berichterstattung während der Olympischen Spielen 1936*, 2010.
- Deutsche Sport Hochschule. *Geschichte Seminar. Deutschland und die Olympischen Spielen*. (Tarih Belirtilmemiş).
- Bozkurt, Celil, "Nazilerin Gölgesinde 1936 Berlin Olimpiyatları ve Türk Sporcuların Müsabakaları", International Journal of History, sayı 6/6, (17- 41), 2014.
- Celalursoy.com (Erişim Tarihi: 03.03. 2023).
- Doralp, Banu ve Ömür, Barkul, "Olimpiyat Yerleşkeleri Tasarımında Bir Girdi Olarak Sürdürülebilirlik", Megaron, sayı 2/6, (123- 137), 2011.
- Gellner E., *Uluslar ve Ulusçuluk*, Hil Yayınları, İstanbul, 2008.
- Gutman, Allen, "The 'Nazi Olympics and the American boycott controversy", Sports and International Politics, Ed: Pierre Arnaud and James Riordan, Taylor & Francis, New York (31- 50), 1998.
- Güçlü, Mehmet, "Olimpiyat Oyunları ve Spor Sponsorluğu", G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 3/21, (223- 239), 2001.

- Güngör, Birgül, *Berlin Olimpiyatları Ekseninde Basında Türk Sporunu (1936-1938)*, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2009.
- Hekimler, Oktay, *1936 Berlin Olimpiyatları: Bir Barış Aracımı, Yoksa Meşruiyet Arayan Bir Rejimin Propaganda Aracı mı? Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı 1/1, (103- 128), 2018.
- Holokost Ansiklopedisi, *Nazi Olimpiyatları, Berlin 1936*, United States Holocaust Memorial Museum, Washington, DC., 2017.
- Jesse, E., *Totalitarizm im 20. Jahrhundert*, Bundes Zentrale für Politische Bildung, Bonn, 2000.
- Karaküçük, Suat, *Milletlerarası Politikadaki Önemi Açısından Olimpiyat Oyunları*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1986.
- Kızıllırmak, Bayram, "2. Dünya Savaşı Yıllarındaki Alman Propagandası", Afro-Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi, sayı 2, Bahar, (1- 11), 2014.
- Large, D. C., "The Nazi Olympics: Berlin 1936. The Palgrave Handbook of Olympic Studies", London Palgrave Macmillan, (60- 71), 2012.
- Öğretici, Hüdaver ve Karcılılar, Ahmet, "Olimpiyatlar", 4. Cilt, Morpa Kültür Yayınları TDŞ, İstanbul, 2005.
- Reich, W., *Faşizmin Kitle Ruhu Anlayışı*, 3. Baskı, Payel Yayınları, İstanbul, 2002.
- Şahin, Yusuf, "Olimpiyat Kenti"nden "Olimpiyat Devleti"ne", KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, s 18/12, Eylül, (73- 80), 2010.
- Türk Spor Kurumu Dergisi*, 12 Ekim 1936.
- Türk Spor Kurumu Dergisi*, 9 Kasım 1936.
- Top Dergisi*, 20 Temmuz 1936.
- Top Dergisi*, 27 Temmuz 1936.
- Wenn, S. R., *A Suitable Policy of Neutrality? FDR and the Question of American Participation in the 1936 Olympics*, The International Journal of the History of Sport, sayı 3/8, (319- 335), 1991.
- Yıldıran, İbrahim, "Antikiteden Moderniteye Olimpiyat Oyunları: İdealler ve Gerçekler", Hece, Batı Medeniyeti Özel Sayısı, sayı 18, (555- 570), 2014.

Çetinkaya, Gürdal. Bilinenin Ötesinde 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları.

Yazıcı, Ahmet Gökhan, “*Toplumsal Dinamizm ve Spor*”, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, sayı: 3/1, (394- 405), 2014.

Yurtcu, Elvan, https://shgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGM/Birimler/D%C4%B1%C5%9F%20%C4%B0li%C5%9Fk%C5%9Fler/disiliski_olimpik_komite.pdf, *Uluslararası Olimpik Komite (IOC)*, Erişim Tarihi: 10.06.2024.

Zeren, Muallâ, *Olimpiyat Oyunları ve Türkiye'nin Tanıtılmasındaki Rolü*, Marmara Üniversitesi, İstanbul. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 1987.

www.celalgursoy.com, Erişim Tarihi: 10.06.2024.

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/tr/article/the-nazi-olympics-berlin-1936>, Erişim Tarihi: 08.06.2024.

www.olimpiyatkomitesi.org.tr, Erişim Tarihi: 08.06.2024.

www.pinsdaddy.com, Erişim Tarihi: 05.06.2024..

Akşam Gazetesi, 19.06.1936.

Akşam Gazetesi, 04.08.1936.

Akşam Gazetesi, 17.08.1936

Cumhuriyet Gazetesi, 02.08.1936.

Cumhuriyet Gazetesi, 03.08.1936.

Cumhuriyet Gazetesi, 18.07.1936.

Cumhuriyet Gazetesi, 21.08.1936.

Tan Gazetesi, 28.07.1936.

Ulus Gazetesi, 04.01.1936.

Ulus Gazetesi, 18.08.1936